

კასპის მუნიციპალიტეტი, გრაკლიანი გორის არქეოლოგია

ტექნიკური დავალება

❖ ზოგადი სახელმძღვანელო პრინციპები

საქართველოს ტერიტორიაზე არსებული კულტურული ობიექტების მოვლა-პატრონობა და მათი შენარჩუნება მნიშვნელოვანია სახელმწიფოს განვითარების პროცესში. ჩასატარებელი სამუშაოებით მოხდება საქართველოს კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლების შესასწავლად და დასაცავად საჭირო ღონისძიებების განხორციელება.

❖ ძირითადი პირობები

1. მიმწოდებელი შემსყიდველთან შეთანხმებული სამუშაოების გრაფიკის შესაბამისად, წარუდგენს მას ინფორმაციას, წერილობითი ანგარიშის სახით, გათვალისწინებული სამუშაოების მიმდინარეობის შესახებ. იგი ვალდებულია, გაითვალისწინოს შემსყიდველის შენიშვნები და წინადადებები, რაც შემდგომში საფუძვლად დაედება შესრულებული სამუშაოების ანაზღაურებას.
2. სამუშაოების შესრულების გრაფიკი განსაზღვრავს სამუშაოთა მიმდინარეობას და შემსყიდველისათვის ეტაპობრივად წარუდგენს გეგმას.
3. მიმწოდებელი ვალდებულია არქეოლოგიურ ექსპედიციის მუშაობაში ჩართოს არანაკლებ ხუთი სტუდენტი (შესაბამისი სასწავლებლიდან წარმოადგინოს ცნობა სტუდენტების ჩართულობის შესახებ).
4. ჩატარებული არქეოლოგიური გათხრების ანგარიშები, უნდა ჩაბარდეს ქვემოთ ჩამოთვლილი კრიტერიუმების გათვალისწინებით:

- ტექსტი აკრეფილი უნდა იყოს A 4 ზომის სტანდარტულ ფურცელზე;
- შრიფტის სახე - SYLFAEN;
- ტექსტის შრიფტის ზომა - 11;
- სქოლიოს შრიფტის ზომა - 10;
- სტრიქონებს შორის ინტერვალი - 1,15;
- ფურცლის გვერდზე ტექსტის მინდორი: მარცხნიდან - 3 სმ, მარჯვნიდან - 1 სმ, ზემოდან - 2.5 სმ, ქვემოდან 2.5 ს.
- ავტორის სახელი და გვარი დაიწეროს სათაურის ქვეშ, მარჯვენა მხარეს. ელექტრონული ფოსტის მითითებით.
- სურათები - ნუმერაციის მითითება ტექსტში, ფრჩხილების გამოყენებით, მაგ, (სურ.1).
- საჭიროების შემთხვევაში შესაძლებელია ლიტერატურისა და შენიშვნების ჩატანა სქოლიოში.
- რეზიუმე ინგლისურ ენაზე.

შესრულებული სამუშაოების ანგარიში შემსყიდველს წარედგინება ელექტრონული ვერსიის – კომპაქტური CD დისკის (1 ეგზემპლარი) და მყარი ასლების სახით (2 ეგზემპლარი).

მიმწოდებელი ვაღდებულება, არქეოლოგიური სამუშაოების დაწყებამდე ძეგლზე დაამონტაჟოს ჩასატარებელი სამუშაოების ამსახველი საინფორმაციო ბანერი, რომელიც უნდა შეიცავდეს შემდეგ ინფორმაციას:

- მესაკუთრე;
- შემსყიდველი;
- მიმწოდებელი;
- ჩასატარებელი სამუშაოს სახეობა;

❖ ძეგლის მოკლე აღწერა

გრაკლიანი გორის ნამოსახლარი და სამაროვანი მდებარეობს ცენტრალურ ამიერკავკასიაში, საქართველოში, კასპის რაიონის სოფ. იგოეთისა და სამთავისის ტერიტორიაზე, მდ. ლეხურას მარჯვენა ნაპირზე წამომართულ გორაზე, უშუალოდ თბილისი-სენაკი-ლესელიძის გზატკეცილთან. მას გაბატონებული მდგომარეობა უკავია და მოქცეულია ორ პატარა მდინარეს – ლეხურასა და თორთლას – შორის (ტაბ 1). გზატკეცილის გაფართოებასთან დაკავშირებით 2008 წელს ბორცვის სამხრეთ ფერდობზე ჩატარდა გადარჩენითი არქეოლოგიური გათხრები, რომელსაც უაღრესად საინტერესო შედეგი მოჰყვა. კერძოდ, გამოვლენილია როგორც მრავალფენიანი ნამოსახლარი, ისე სხვადასხვა პერიოდის სამარხები. ქვედა ტერასა, რომელზეც აღნიშნული ძეგლები აღმოჩნდა, ზღვის დონიდან, საშუალოდ 680 მეტრზეა განლაგებული, თუმცა ზედა გაუთხრელი ტერასები და გორის ზედაპირი, გაშლილი ადგილი, უფრო მაღლაა და დაახლოებით, 720-723 მეტრის ფარგლებში მდებარეობს.

❖ გრაკლიანის არქეოლოგიურ ძეგლის ტერიტორიაზე უნდა ჩატარდეს შემდეგი არქეოლოგიური სამუშაოები:

- III ტერასაზე ჩრდილო-აღმოსავლეთ ნაწილში (ნაკვ. 77, კვ. 10) არსებული უბნის დეკონსერვაცია-მიწის ურიკებით და ხელით გატანა 30 მ მანძილზე სიღრმით 1,5 მ (90 კვ.მ);
- III და IV ტერასების დამაკავშირებელი ნაკვეთის (ნაკვ. 77 კვადრატები B-C-D-8,9,10) თხრილის არქეოლოგიური შესწავლა გათხრა სიღრმით 2,5 მეტრამდე (100 კვ.მ); მიწის გატანა 40 მ-ის მანძილზე.
- III და IV ტერასების “დასავლეთი სექტორში” არსებული თხრილის გაფართოება ჩრდილოეთის და დასავლეთის მიმართულებით სიღრმე - 1,2 - 2 მ; ფართობი 12X10მ (120 კვ. მ) ; მიწის გატანა 60 მ-ის მანძილზე.
- III და IV ტერასების “დასავლეთი სექტორში” არსებული თხრილის გათხრა; ფართობი 100 კვ.მ; სიღრმე -1,5-2 მ; მიწის გატანა 60 მ-ის მანძილზე.
- III ტერასაზე გამოვლენილი ნაგებობის კონსერვაცია: მიწის შემოტანა ხელით და ურიკით 30მ მანძილიდან და თხრილის დაფარვა 0.5 მ. სისქის ფენით 100კვ.მ X 0.5 მ=50 კვ.მ;
- “დასავლეთი სექტორში” გამოვლენილი ნაგებობის პრეპარაცია 10X10 (100 კვ.მ) 0.5 მ სიღრმეზე;
- “დასავლეთი სექტორში” გამოვლენილი ნაგებობის კონსერვაცია მიწის შემოტანა ხელით და ურიკით 30მ მანძილიდან და თხრილის დაფარვა 0.5 მ. სისქის ფენით 100კვ.მ X 0.5 მ=50 კვ.მ;

- სამაროვნის სადაზვერვო-საძიებო თხრილების გავლება 10 შურფი; თითოეული (4X1 კვ.მ, სიღრმით 2 მ); სულ 800 კვ.მ.
- V ტერასაზე გამოვლენილი ნაგებობის პრეპარაცია 5X5 (25 კვ.მ) 0.2 მ სიღრმეზე;
- V ტერასაზე არსებული თხრილის გაფართოება აღმოსავლეთის და სამხრეთის მიმართულებით, IV ტერასასთან დაკავშირება. 50 კვ.მ. 1,8 მ სიღრმით;
- III ტერასაზე აღმოჩენილი სამჭედლოს დასავლეთით არსებული ფართობის ნიველირება ძვ.წ. X საუკუნის ფენამდე. 12X3მ, სიღრმე 1,2 მ.
- სამჭედლოს დასავლეთით გაწმენდილი ფართობის არქეოლოგიური შესწავლა-პრეპარაცია 12X3 მ ფართობზე, 0.2 მ სიღრმეზე.

❖ არქეოლოგიური გათხრების ჩატარების პირობები

- სამუშაოების ჩატარებისას ყურადღება უნდა მიექცეს სამუშაოთა შესრულების ხარისხობრივ მაჩვენებლებს, რომელთა დაცვა სავალდებულოა კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლის ფასეული ელემენტების შესანარჩუნებლად. მუშაოების პროცესში მიმწოდებელი ვალდებულია, სამუშაოები შეასრულოს სავალდებულო არქეოლოგიური სამუშაოების მეთოდების სრული დაცვით;
- სამუშაოთა მიმდინარეობისას გამოვლენილი არქეოლოგიური ობიექტები და არქეოლოგიური მასალა მიმწოდებელმა სათანადოდ უნდა დაიცვას დაზიანებისგან, განადგურებისა და დაკარგვისგან, ასევე გარემო პირობებისა და სხვა არასასურველი ზემოქმედებისაგან;
- თუ არქეოლოგიურ სამუშაოთა მიმდინარეობისას გამოვლინდა მაღალი მატერიალური ღირებულების მქონე ნივთი (ნივთები), ამასთანავე, მეთოდოლოგიური, კლიმატური, ტექნიკური ან სხვა პირობების გამო ვერ ხერხდება მისი (მათი) დაუყოვნებლივ ამოღება და უსაფრთხო ადგილას ტრანსპორტირება, მიმწოდებელი ვალდებულია, დაუყოვნებლივ მიმართოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს შესაბამის ტერიტორიულ ორგანოს;
- მოძრავი არქეოლოგიური მონაპოვარი, უნდა ჩაბარდეს უახლოეს მუზეუმ-ნაკრძალს, მუზეუმს ან სხვა შესაბამის სამეცნიერო დაწესებულებას სათანადო თანმხლებ დოკუმენტაციასთან ერთად;
- არქეოლოგიური სამუშაოების მიმდინარეობისას, ახლადგამოვლენილი გარემოებ(ებ)ით გამოწვეული ცვლილებები შეთანხმებულ უნდა იქნეს შემსყიდველთან.

❖ შემსყიდველისთვის გადასაცემი საბოლოო პროდუქცია

წარმოდგენილი პირობებისა და ვადების ფარგლებში, მიმწოდებელმა საბოლოო პროდუქციის სახით შემსყიდველს უნდა გადასცეს არქეოლოგიური კვლევის ჩატარების შედეგები, შემდეგი შემადგენლობით:

- შესწავლილი ტერიტორიისა და მასზე არსებული ობიექტების ფიქსაციის, მათ შორის ფოტო და ვიზუალური აღწერის მასალები;
- შესწავლილი ტერიტორიის (ობიექტის) ისტორიულ-ბიბლიოგრაფიული და საარქივო კვლევის მასალები, შესაბამისი წყაროების მითითებით. კერძოდ: სამუზეუმო და საარქივო მასალების (არსებობის შემთხვევაში – ისტორიული რუკები და გენერალური გეგმები, ისტორიული საკადასტრო და ნაგებობების გეგმები, არქივებში დაცული, ტერიტორიის ამსახველი ფოტომასალა, კოსმოსური და აეროფოტომასალები) მოძიება;

- შესწავლილ ტერიტორიაზე მოპოვებული პირველადი ინფორმაციის საარქივო მონაცემებთან მიმართების ანალიზი;
- შესწავლილი ტერიტორიის ადგილმდებარეობის სიტუაციური გეგმა (მასშტაბი 1:2000 და 1:500), GPS კოორდინატებით;
- საკვლევი ტერიტორიის კვადრატებად დაყოფის სქემა;
- არქეოლოგიური კვლევისას გამოვლენილი ძეგლების განლაგების სქემა და ანაზომი;
- არქეოლოგიის ხელმოწერით დადასტურებული შურფების განლაგების სქემა;
- კროკები;
- გამოხაზული ნახაზები (მასშტაბი 1:25, 1:20) ძირითადი პარამეტრების ზომების დაცვით;
- ტექსტური აღწერილობა;
- არქეოლოგიური კვლევის შედეგების ანგარიში.
- გამოვლენილი ობიექტების (უძრავი/მოძრავი) შესახებ ინფორმაციის ატვირთვა საქართველოს კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნული სააგენტოს "კულტურული მემკვიდრეობის მონაცემთა მართვის გეოსაინფორმაციო სისტემაში" (ობიექტის ინფორმაციის შეტანა, ობიექტის შექმნა, რუკაზე განთავსება, ფოტოების ატვირთვა ანოტაციებით, გრაფიკული მონაცემების ატვირთვა, დოკუმენტაციის ატვირთვა). ინფორმაციის ატვირთვა ბაზაში უნდა მოხდეს კულტურული მემკვიდრეობის შესახებ საქართველოს კანონის მოთხოვნების მიხედვით შედგენილი საადრიცხვო დოკუმენტაციის ველების შესაბამისად. იხ. თანდართული ფორმები
- მოძრავი არტეფაქტების შემთხვევაში ბაზაში ასატვირთი ობიექტები განისაზღვრება შემდეგნაირად:
  1. პროფილირებული არტეფაქტები
  2. ფრაგმენტები ან მათი ერთობლიობა, რომლებიც ექვემდებარებიან აღდგენა/რესტავრაციას
- არტეფაქტები, რომლებიც მნიშვნელოვან მეცნიერულ ღირებულებას ატარებენ (მაგ: ძეგლის დათარიღების განსაზღვრა, დამზადების ტექნოლოგიის დადგენა და ა.შ.).

❖ სამუშაოთა შესრულების ვადები

შესრულებულ სამუშაოთა ანგარიშის ჩაბარების საბოლოო ვადაა არაუგვიანეს 2018 წლის 31 აგვისტო.

გრაკლიანი გორა

ტაბ I

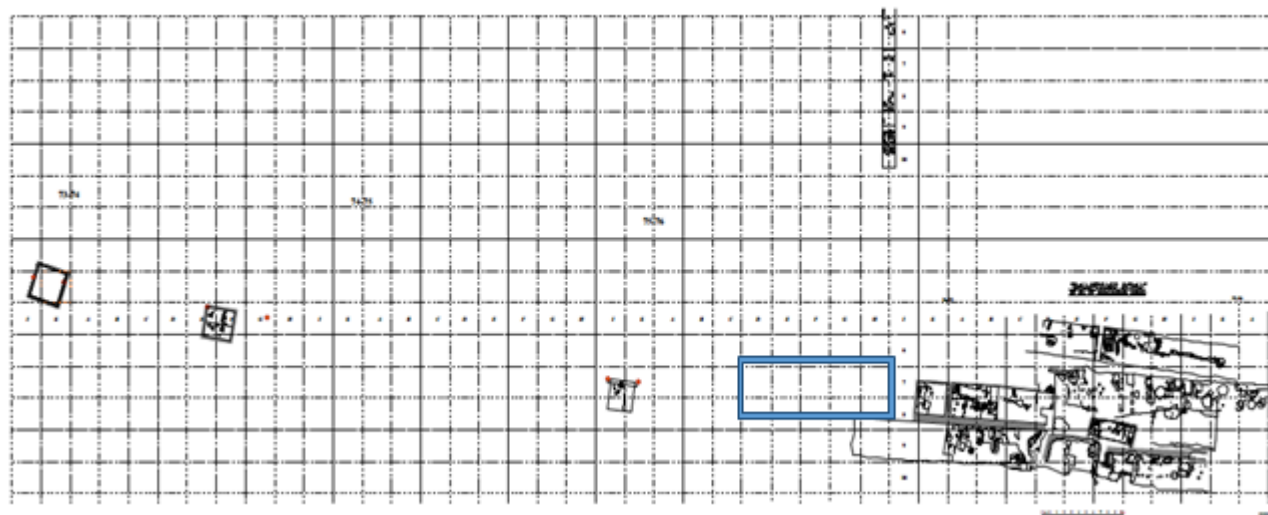
ტაბ II

გრაკლიანის გორაზე
2018 წელს
გასათხრელი მონაკვეთები

ტაბ III

III - IV ტერასებზე 2018 წლისათვის შესასწავლად მომზადებული ფართობი (“დასავლეთი სექტორი”).

დანართი 1

#	არქეოლოგიური ძეგლების/ობიექტების ჩამონათვალი	ფოტო
1.		
2.		
3.		
4.		
5.		
6.		
7.		
8.		
9.		
10.		
n		

საქართველოს კულტურისა და ძეგლთა დაცვის სამინისტრო

კულტურული მემკვიდრეობის უძრავი ობიექტის/ძეგლის სააღრიცხვო ბარათი
№ 1

1. სახელწოდება

2. ადგილმდებარეობა / მისამართი

2.1 ზუსტი მისამართი	
ადმინისტრაციული ერთეული (ავტონომიური რესპუბლიკა, ქალაქი, დაბა, სოფელი)	
ქალაქის რაიონი	
ქუჩა (ქუჩები)	
შენიშვნის №	
2.2 გეოგრაფიული / მდებარეობა	
ისტორიული მხარე	
გეოგრაფიული ერთეულის სახელწოდება	
ისტორიული დასახლების სახელწოდება	
მანძილი და მიმართულება უახლოესი დასახლებული პუნქტიდან	

3. სახეობა

არქიტექტურის	
არქეოლოგიური	
საინჟინრო	
მემორიალური	
ქალაქთმშენებლობის (ურბანული)	
საბაღე საპარკო ხელოვნების და ლანდშაფტური არქიტექტურის	
მონუმენტური სახვითი ხელოვნების	
პალეოგრაფიული	

ეთნოგრაფიული	
მეცნიერების, ტექნიკისა და მრეწველობის განვითარებასთან დაკავშირებული ძეგლი	

4. თარიღი (პერიოდი, საუკუნე, ზუსტი თარიღი)

5. სტატუსი და კატეგორია

5.1. სტატუსი	თავდაპირველი	
	ამჟამინდელი	
5.2. სტატუსის მინიჭების თარიღი	თავდაპირველი	
	ამჟამინდელი	
5.3. სტატუსის მიმნიჭებელი ორგანიზაციის დასახელება	თავდაპირველი	
	ამჟამინდელი	
5.4. დოკუმენტის №	თავდაპირველი	
	ამჟამინდელი	
5.5. კატეგორია	თავდაპირველი	
	ამჟამინდელი	
5.6. კატეგორიის მინიჭების თარიღი	თავდაპირველი	
	ამჟამინდელი	
5.7. კატეგორიის მიმნიჭებელი ორგანიზაციის დასახელება	თავდაპირველი	
	ამჟამინდელი	
5.8. დოკუმენტის №	თავდაპირველი	
	ამჟამინდელი	
5.9. რეესტრის №		
5.10. რეესტრში შეტანის თარიღი		

6. ფუნქცია

დასახელება	თავდაპირველი	ამჟამინდელი
6.1. რელიგიური		
6.2. სათავდაცვო		
6.3. საერო		

7. საკუთრება

იურიდიული პირი	
ფიზიკური პირი	
და სხვა	

8. მოკლე დახასიათება

9. ფიზიკური მდგომარეობა

9.1. ზოგადი შეფასება (კარგი, საშუალო, ცუდი, ძალიან ცუდი, დანგრეული)

9.2. მდგომარეობის მოკლე აღწერა

9.3. დაზიანების გამომწვევი მიზეზი

ბუნებრივი	
ადამიანის ზემოქმედება	

სხვა კონკრეტული მიზეზი	

9.4. მოსალოდნელი საშიშროება და ჩასატარებელი ღონისძიებები

10. მითითება კულტურული მემკვიდრეობის ობიექტის/ძეგლის შესახებ არსებულ დოკუმენტაციასა და ბიბლიოგრაფიაზე

პასპორტი/ საადრიცხო ბარათი	
გრაფიკული მასალა	
ფოტოები	
ბიბლიოგრაფია	

11. მითითებები კულტურული მემკვიდრეობის ობიექტთან/ძეგლთან დაკავშირებულ სხვა ობიექტთან/ძეგლის საადრიცხო დოკუმენტაციაზე

დაკავშირებულ უძრავ ობიექტთან/ძეგლთან პასპორტები/საადრიცხო ბარათები	
ობიექტში/ძეგლში დაცულ კულტურული მემკვიდრეობის მოძრავ ობიექტთან/ძეგლთან პასპორტები/საადრიცხო ბარათები	
სხვა დოკუმენტები	

12. დამატებითი ინფორმაცია

13. ბარათის შემდგენელი

14. საადრიცხო ბარათის შედგენის თარიღი

ფოლდერის სახელი	კომპლექსის სახელწოდება	ობიექტის / ძეგლის სახელწოდება	რეგიონი	მუნიციპალიტეტი	დასახლებული პუნქტი	ქუჩა	შენიშვნის ნომერი

#	ფოტოს ფაილის სახელი	ფოტოს ავტორი	ფოტოს გადაღების თარიღი	ძეგლზე მიმდინარე სამუშაოების სახეობა (კონსერვაცია, რესტავრაცია და ა.შ.)	ანოტაცია (ფასადები: აღმ., დას., ჩრდ-დას., დეტალები, გადახურვა, ინტერიერი, და ა.შ.)
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					
18					
19					
20					